

ZASAVSKI

vestnik

LETO VII. — ŠTEV. 48

TRBOVLJE, 17. NOVEMBRA 1954

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Vsako kršenje zakonitosti in vsaka samovolja sta zelo nevarna pojava

za koristi vse naše skupnosti in njen pravilni razvoj

Pred kratkim smo poročali, da se je 22. p. m. vršila XIX. skupna seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev okraja Trbovlje, na kateri je imel predsednik okrajnega sodišča v Trbovljah obširno poročilo o delu trbovlskega sodišča. Zaradi aktualnosti in pomembnosti tega poročila, ki končno zadeva do neke mere vse državljanje, vam v naslednjem podajamo glavne misli poročila o delu sodišča v Trbovljah v prvem polletju letošnjega leta.

Delo na okrajnem sodišču v Trbovljah je v letošnjem prvem polletju precej trpelo, to pa zaradi pomanjkanja sodnikov, kljub temu pa na drugi strani kakšna posebna naglica pri sodnem delu — razen seveda kolikor se tiče kazenskih in še nekaterih drugih vprašanj — vsaj v splošnem ni umestna. Sodnik namreč pri svojem delu ne sme gledati na to, koliko spisov bo rešil v nekem danem obdobju, marveč na to, da se za temi spisi skrivajo ljudje in da rešuje čisto zelo pomembne zadeve, včasih za posameznika življenjske važnosti, in tedaj ni važno, koliko zadev bo rešil, marveč kako jih bo rešil. Pri svojem delu mora sodnik ugotavljati tako imenovano materialno resnico ter bi naglica gotovo škodovala, kršili bi pa tudi s tem najosnovnejši princip sodnikovega dela, to je princip spoštovanja zakonitosti. To načelo zakonitosti je tako važno, da so njegovo pomembnost poudarjali naši politični in oblastveni voditelji. Princip zakonitosti pomeni, da vsi organi in naši državni delajo na osnovi in v okviru zakonskih pooblastil. Zakonitost je skrajna stvar, ki si je brez nje nemogoče misliti napredek naše socialistične skupnosti in ki je postala še posebno v sedanjih fazah našega družbenega razvoja zelo pomembna; vsako kršenje zakonitosti in vsaka samovolja sta nedvomno zelo nevarni zadevi za koristi vse naše skupnosti in njen pravilni razvoj.

Tudi trbovlsko sodišče je v svojem delu težilo za tem, da je princip zakonitosti postal osnovno načelo za delo sodišča in je v tem pogledu uspelo in doseglo prav lepe uspehe, kar dokazuje zlasti število razsodb, glede katerih so bile vlozene pritožbe in so bile po višjem sodišču odločbe trbovlskega sodišča v večini primerov potrjene. Na žalost pa je treba ugotoviti, da so sicer posamezni primeri, vendar pa razmeroma še številni, kjer se princip zakonitosti ni upošteval, kar je bil zlasti pogost pojav v gospodarstvu — in prav to je eden izmed važnih razlogov porasta kriminala v gospodarstvu.

V omenjenem razdobju je bilo na sodišču opaziti pojav, da so pošiljali vloge ali pa prihajali osebno ljudje, ki jim je ljudska oblast odvzela premoženje, ki so ga sedaj hoteli dobiti nazaj; to so zlasti ljudje, ki so bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj zoper ljudstvo in državo, nadalje ljudje, ki v času, ko naša država še ni stala na ekonomsko trdni podlagi kot danes, torej v obdobju obnove, ljudje, ki niso sledili klicu in potrebam delovnega ljudstva ter zlasti odrekli pravilno oddajo kmetijskih pridelkov nadalje razni spekulanti, ki so se rekrutirali iz vrst bivših trgovcev, ki so ljudski oblasti po osvoboditvi utajevali svoje zaloge. Vsi ti so sedaj pod parolo, češ da se v naši novi državi uveljavlja zakonitost, z omenjenimi vlohami skušali doseči, da bi se jim premoženje vrnilo. Vendar pa kljub temu, da je sodišče vse te primere zelo pazljivo obravnavalo, je le-to ugotovilo, da pritožbe niso bile utemeljene in razumljivo zato od omenjenih ni niti eden s svojimi zahtevami uspel. Na splošno — pokazalo se je, da ti ljudje samo skušajo zlorabiti našo socialistično demokracijo za dosego svojih namenov.

Pri delu sodišča se je opazil še neki drugi pojav: posamezni reakcionarni elementi so poskušali preiti celo v polit. ofenzivo. Vlagati so namreč začeli tožbe proti posameznim lokalnim funkcionarjem, bodisi oblastvenim ali političnim, zaradi žalitve in obrežanja. Večkrat pa se je izkazalo, da ni pravih razlogov, da so ti ljudje vlagali tožbe, vpra-

šanje njihove časti, marveč golo maščevanje, ker so jih lokalni funkcionarji kot aktivisti ali partizani v času narodnoosvobodilne borbe razgalili, ali jim morda odvzeli kakšne zaloge živil za potrebe partizanskih enot, ker jim jih sami prostovoljno niso hoteli dati.

Iz vseh povedanih primerov lahko skratka napravimo zaključek: razni reakcionarni in ostali elementi stare družbe na vse mogoče načine poskušajo, da našo socialistično demokracijo, zakone in sodišče izkoristijo za svojo ekonomsko afirmacijo in moralno-politično rehabilitacijo. V takih pogojih so postala sodišča brez dvoma teren zelo občutljive politične, t. j. razredne borbe.

Glede pripada zadev na okrajnem sodišču v Trbovljah je na splošno omeniti, da se je na vseh oddelkih povečal. Na kazenskem

oddelku je znašal pripad 217 kazenskih zadev (lani v istem razdobju 220). Iz tega opazimo, da kljub temu, da se je z uveljavljanjem novega zakona o kazenskem postopku, na osnovi katerega se je pristojnost okrajnih sodišč za nekatera težja kazniva dejanja zmanjšala, pripad znižal le malenkostno. Ker pa sodišče vrši po novih predpisih tudi preiskovalna oziroma poizvedovalna opravila, ki niso všteta v navedeni številki, se je delo na kazenskem oddelku mnogo bolj povečalo, kot je to bilo poprej. — Od vseh kazenskih zadev je bilo največ kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime, in sicer 75 primerov, kar je nekako 35 % vseh kazenskih primerov. V glavnem so ta kazniva dejanja obsegala na prvem mestu kazniva dejanja zoper čast po čl. 169 kazenskega zakona, na drugem

mestu pa kazniva dejanja razžalitive po čl. 149 tega zakona, medtem ko je bilo ostalih vrst kaznivih dejanj zoper čast zelo malo.

Če pogledamo v strukturo obtožencev in zasebnih tožilcev, je opaziti — kar je ravno za ta kazniva dejanja značilno — da prevladujejo ženske. Pri še podrobnejši analizi pa ugotovimo, da gre v glavnem za takšne ženske, ki niso v službi, t. j. predvsem za gospodinje. Pri vseh teh kaznivih dejanjih je prevladoval motiv maščevalnosti in le v podrejeni vrsti resnična užaljenost. Sodišče se je pri teh kaznivih dejanjih posluževalo tega, da je pred glavno obravnavo — ali v nekaterih primerih celo pred zaključkom te — skušalo stranke med seboj poravnati, kar mu je v dvajsetih primerih tudi uspelo. (Nadaljevanje na 4. strani)

Zanimivo zasedanje

delavskega sveta na rudniku v Zagorju

Dne 9. t. m. je bilo v Zagorju razširjeno zasedanje delavskega sveta rudnika, na katerem so bili navzoči poleg članov rudniškega in mestnega komiteja ZK Zagorje tudi funkcionarji sindikalnih podružnic in člani delovnega kolektiva. Kot gostje so bili na zasedanju tajnik Republiškega odbora Zveze rudarjev, sekretar OK ZK Trbovlje, podpredsednik OLO in še drugi.

Močan vtis je na navzoče napravil govor tajnika Republiškega odbora Zveze rudarjev, Jožeta Pikla, ki je že ugodno naglasil, da se morajo vsi člani sindikalnih organizacij seznaniti s sklepi XIV. plenuma Zveze rudarjev Jugoslavije, ki je bil oktobra v Trbovljah. Ti sklepi so objavljeni v posebni številki časopisa »Rudar«. Vsak član sindikalne organizacije, zlasti pa njeni funkcionarji so dolžni, da brnijo na svojem delovnem mestu te sklepe in pomagajo, da se ti sklepi tudi uresničijo. — Sindikat mora budno spremljati delo delavskega sveta, mora imeti z njim boljše povezavo. Člani DS in sindikata morajo seznanjati delovni kolektivi o vseh prečitih gospodarskih vprašanjih in imeti z delavci tesnejše stike. Vsak delavec mora poznati namen in pomen delavskega samopravljanja.

Govorec o delovni disciplini, je govornik omenil žalostno resnico, da kopač na svojem delovišču nima danes zadostne avtoritete. Nujno je, da dobi nazaj tisti ugled, kot ga je imel včasih. Podobno je z rudniškimi nadzorniki, ki imajo mnogokrat pomanjkljivo praktično znanje. Nepravilen je nadalje v nekaterih primerih odnos do vodilnega oseba, t. j. do inženirjev in direktorja. Dober strokov-

njak lahko mnogo koristi podjetju, če ga pravilno in pošteno nagrajimo, takega sploh čestokrat ne moremo zadostno poplačati. Če bi kolektiv imel pravičen odnos do tega vprašanja, ne bi bilo toliko silitev vodilnega oseba, kot se je to zgodilo ravno na rudniku v Zagorju.

Glede tarifne politike si moramo seveda biti na jasnem, da morajo biti razlike v nagrajevanju. Jamski delavec mora biti za svoje delo sorazmerno boljše plačan kot pa zunanji delavec in to zaradi izredno težkih tehničnih in zdravstvenih pogojev, v katerih dela. V zvezi s tem je treba delavcu omogočiti, da bo vsaj en teden svojega rednega letnega dopusta preživel izven kraja, kjer dela, da bo spoznal tudi druge kraje in ljudi, da se bo ob lepota naše domovine in naporih raznih naših delovnih ljudi navdušil za nadaljnje delo za izgradnjo naše socialistične domovine.

Delavski svet in sploh ves kolektiv se mora v večji meri zanimati za vprašanje komune,

za vprašanje, kam gre denar, ki ga ustvarja rudar. Potrebno je graditi več stanovanj, posvečati več pozornosti higiensko-tehnični zaščiti, boriti se za znižanje cen in za znižanje proizvodnih stroškov in za zvišanje storilnosti v proizvodnji.

V nadaljnji diskusiji so člani delavskega sveta in gostje razpravljali o nedavno objavljenem sklepu Zveznega izvršnega sveta, ki govori o povišanju plačilnega fonda za rudnike. Obsojili so tiste, ki so na nedeljskem zborovanju hoteli napraviti zmedo in razdor v delavskih vrstah, ki so na neverjetno surov način žalili sindikalne in druge funkcionarje. Velika sramota je za zavedno rudarsko delavstvo, da je del tega delavstva naseljen in verjel ljudem, ki nimajo z rudarji nič skupnega, ki ne zasledujejo naše socialistične graditve, ki gledajo samo na svoje ozke osebne koristi, za koristi skupnosti pa nimajo nobenega smisla in razumevanja. Pošteni rudarji bi morali take ljudi izločiti iz svojih vrst.

Obračunske plače rudarjev povišane

ZBOR PROIZVAJALCEV OKRAJA TRBOVLJE POTRDILO POVIŠANJE OBRAČUNSKIH PLAČ RUDARJEV

V petek, 12. t. m. je zasedal zbor proizvajalcev okraja Trbovlje, ob kateri priložnosti je zbor razpravljali o odločbi, s katero je Zvezni izvršni svet pooblastil okrajne zbore proizvajalcev, da lahko povečajo sklad obračunskih plač premovalnikov do 30 %. Ker pa je zbor proizvajalcev že v začetku letošnjega leta povečal obračun-

ske plače sklade za 20 %, je zbor proizvajalcev obravnaval samo vprašanje dodatnega desetodstotnega povišanja na obračunske plače.

Na tem zasedanju so grajali naše dnevno časopisje, ker je o tem povišanju pisalo na način, po katerem so si rudarji navedeno odločbo napačno razlagali. Tako ponekod niso upoštevali

že v začetku letošnjega leta odobrenega zvišanja sklada obračunskih plač za 20 %, spet drugod pa so si omenjeno odločbo tolmačili tako, da velja dodatni preostali 10-odstotni povišek na dejanske zaslužke rudarjev, ne pa pravilno izključno na obračunske plače. Pomanjkljiva objasnitev tega vprašanja v naših dnevnikih listih in po njih tudi v naših revirjih je rodila nepotrebno razburjenje med rudarji, kot je to prišlo posebno do izraza v Zagorju.

Okrajni zbor proizvajalcev je na svoji seji pretekli petek soglasno potrdil 10-odstotno povišanje obračunskih plač rudarjev. Ker pa je dejanski zaslužek rudarjev višji kot pa določene obračunske plače, znaša ta povišica 7,3 % na dejanski zaslužek, ki se bo rudarjem izplačala v kratkem za pretečene mesece. Za bodoče mesece pa je posebna komisija, izbrana na širši seji sindikata rudarskih delavcev Slovenije, sklenila glede koriščenja povečanega sklada obračunskih plač v premovalniški industriji predlagati takšno nagrajevanje rudarjev, ki bo vplivalo na povečanje delovne storilnosti in povečanje proizvodnje v naših premovalnikih.

Ljudska univerza v Trbovljah II

bo priredila v četrtek, 18. t. m., ob petih popoldne v dvorani Doma »Svobode II« v Zg. Trbovljah predavanje »Kaj vse nam daje premovalnik«. Predaval bo inž. Franc Jenčič iz Trbovelj.

Važno opozorilo

vsem naročnikom „Zasavskega vestnika“

Taj številki »Zasavskega vestnika« smo priložili položnice za poravnavo naročnine za naš list. Večina naročnikov je že poravnala svoje obveznosti proti našemu listu, istočasno pa prosimo vse tiste, ki nam še dolgujejo na naročnini, da jo vsaj do 15. decembra t. l. poravnajo.

Poštno položnice smo priložili vsem našim naročnikom.

Tiste, ki imajo naročnino za letošnje leto že plačano, prosimo, da položnico shranijo za poravnavo naročnine za prihodnje leto, ali pa jo dajo morda kakšnemu sosedu, prijatelju ali znanecu, ki še ni naročnik »Zasavskega vestnika«. Sporočamo dalje, da bomo prihodnje leto na dan delavskega praznika, 1. maja, priredili že tretjič

veliko nagradno žrebanje

za vse tiste naročnike, ki bodo plačali naročnino za »Zasavski vestnik« za vse prihodnje leto, imajo pa tudi naročnino za leto 1954 poravnano, če so naš list prejeli (pri žrebanju ne bodo prejeli v poštev tisti, ki niso še poravnali naročnine za list za leto 1953; tudi takih je žal še nekaj, prav jim bomo pošiljanje lista ustavili, neplačano naročnino pa izterjali po našem pravnem zastopniku).

Ne pozabite seveda, da je vsak naročnik »Zasavskega vestnika« zavarovan za primer smrti po nezgodi za 10.000 din, za primer trajne nesposobnosti za 20.000 din, poleg tega pa bo za delo ob taki nesreči pa za naročnik našega lista udelež-

nik našega novega nagradnega žrebanja, ki bo po obsegu drugo leto večje, kot je bilo zadnje, za kar imamo že zagotovljeno več lepih dobrot, o katerih bomo pisali pobilže pozneje.

Naročite morda »Zasavski vestnik« za svoje znanec, ki živi izven našega okraja, prav tako morda prijateljem, sorodnikom in znancom, ki žive v tujini, enako svojim sinovom, ki služijo svoj kadroviški rok v JLA in so veseli novice iz naših krajev. Opozorite prav tako svojega sosedo ali prijatelja, ki še ni naročen na naš list.

Naj ne bo družine v našem okraju, ki ne bi bila naročnik našega lista udeležena na »Zasavski vestnik«!

Uprava »Zasavskega vestnika“

Pokojnino bodo dobivale 40-letne vdove

V prejšnji številki našega lista smo na prvi strani prinesli pod zgornjim naslovom notico, v kateri smo med drugim navedli, da imajo po sklepu zveznega izvršnega sveta, ki je dne 4. t. m. sprejel nekatere amandmaje k predlogu zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev, žene po možu, če je ob njegovi smrti dosegla starost 40 let, pravico do pokojnine. To notico smo povzeli po republiškem dnevnem časopisju (glej Slov. poročevalec št. 259 z dne 5. t. m., stran 1).

Na to našo objavo pa smo dobili od zveznega poslanca okraja Trbovlje, tov. Lidije Sentjarc pisмено opozorilo, da je zgoraj navedena vest neosnovana. V

tem pismu z dne 11. t. m. dodaja naš zvezni poslanec med drugim sledeče:

»Dodajamo v informacijo, da se Zakon o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev, ki ga pripravlja Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje Zvezne ljudske skupščine, nanaša samo na zdravstveno zaščito zavarovancev, ne pa na pokojnine, kajti problem pokojnin bo zajet v novem zakonu o pokojninah, ko bo prišel na dnevni red Odbora. Pokojnine so s tem zakonom o zdravstveni zaščiti ostale popolnoma nedotaknjene. Amandma Zveznega izvršnega sveta, ki ga navajate v listu, je vseboval samo termin »bračni drug«, a ne neko novo stvar in to le v zvezi z zdravstveno zaščito.«

Izvirni tekst uvodoma navedenega amandmaja zveznega izvršnega sveta bomo prinesli v prihodnji številki »Zasavskega dnevnika«.

Uredništvo.

Planinsko predavanje v Trbovljah

Planinsko društvo v Trbovljah si je zadalo nalogo, da bo organiziralo za svoje članstvo in tudi za širše občinstvo več predavanj s področja planinstva in alpinistike. Tako je to društvo priredilo prejšnji tork popoldne v dvorani Delavskega doma predavanje znanega alpinista Cirila Debeljaka iz Celja, ki je predaval o »Vzponu v Francoskih Alpah«. Tega v resnici zanimivega predavanja se je udeležilo lepo število ljubiteljev planin in prirode.

Plenum Zveze književnikov Jugoslavije končan

V soboto, 13. novembra, je plenum Zveze književnikov Jugoslavije v Beogradu končal svoje delo. Smisel zasedanja ni bil v tem, kakor je dejal Josip Vidmar v zaključni besedi, da bi prišli do nekih definitivnih zaključkov, ki bi kljub temu ostal važen datum v našem literarnem in kulturnem življenju, saj je po svojem demokratičnem značaju in po svojih plodnih rezultatih brez dvoma presežek vse dosedanje podobne razgovore. Bil je lep izraz tvorinih prizadevanj v socialistični Jugoslaviji.

RIM. Italijanski znanstvenik Merzino je o najnovejši sovjetski pobudi glede vseevropske konference izjavil, da gre za potezo, ki naj prepreči potrditev pariskih in londonskih sporazumov.

Pogled z Mrzlice, v ozadju dolenski Triglav — Kum

(Foto Trbovlje)

Milan Vidic:

(Nadaljevanje)

Zagorski rudarji-pevci na obisku pri izseljencih v Severni Franciji

Pred seboj imajo šestnajst ur daleč proč od jame, daleč proč od plinov, nevarnosti in nesreč. Prav zato se jim vedno mudi. Ob lopi kopalnice stoji nešteto motorjev, koles, na katerih so pritrjeni motorji, in celo avtomobilov. Avtomobilov, pravi, kajti neredki se pripeljejo na »šlita« z avtom. Seveda so to največkrat pazniki in tako imenovani višji sloji. In ob tem živahnem vrvenju mi je šinila v glavo misel, ki me je vztrajno zasledovala.

Ce pri nas vidijo ljudje, da se nekateri vozijo v avtomobilih, ali pa če imajo na primer motorje, je to za naše ljudi nekaj luksusa. Ob takih priložnostih kaj rade nastanejo govornice: pogledite, v avtu se vozi, ta ni več delavec, ta si je že ustvaril dobre življenjske pogoje, ta je že prišel na lepši svet. Nehote sem se spomnil na domači kraj, na naš rudnik. Ko je tehniško vodstvo sklenilo kupiti avto, je med nekaterimi našimi rudarji prevladovalo mišljenje, da je avto nepotreben. In ko so nato videli rudniške uslužbenke in delavce, da se vozijo z avtomobili, so marsikje stikali glave in besedili vse vprek, seveda največkrat neupravičeno. In v Franciji oziroma v Lenu? Tam pomeni avto le prevozno sredstvo. Avto je le pripomoček, s katerim je mogoče delo ali posle hitreje opraviti. Čas je v teh krajih dragocena, če ne morda najdragocnejša stvar. Rudarji in ostali delavci stanujejo daleč od svojih delovnih mest, včasih celo ure. Če bi hoteli pešati, bi porabili samo za hojo cele ure. Prav zato so jim motorji, motorji, pritrjeni na kolesih in celo avtomobili le sredstvo, s katerim prej dosežejo cilj. Ni čudo, da smo celo nune videli na motorjih. Pri nas bi tak pojav vzbujal vseobsegajoč smeh in zbijanje šal. V Franciji ni sledu o kakšnem zbijanju šal na ta račun. V čim krajšem času, brez nekega posebnega truda, kar se da največ opraviti, je geslo, ki je obveljalo in je verjetno najtrdnjše stvar v Franciji. In ko se — da se spet povrnem k rudarjem — odpravljajo z dela, se vsuže pravica reka vseh mogočih prevoznih sredstev. To jim omogoča, da so doma vsi, seveda v prvi vrsti tisti, ki imajo taka sredstva, v najkrajšem času doma v krogu svoje družine.

Marsikoga bo verjetno zanimalo, kako žive, kaj počno slovenski izseljenci v času, ko so prosti službe. Pravzaprav se naši ljudje razlikujejo od ostalih narodnosti, ki žive v teh krajih. Našemu človeku je dom hram, kjer se počuti najlepše, kjer je edini gospodar, kjer je zavarovan pred vsemj nevarnostmi, ki jih prinaša življenje zunaj, kjer čuti kos svoje domovine, diha po domačih krajih, kajti vsi naši ljudje govorijo v svojem materinem jeziku. Tole bo v najlepšo ilustracijo: vsaka rudarska hiša je razdeljena na dve stanovanji. Polovica pripada enemu, polovica drugemu rudarju. Pravzaprav se stanovanca niti ne vidita, ker je ob polovici hiše zadaj na dvorišču tri metre visoka betonska ograja,

ja, pri vstopu v hišo na sprednji strani so pa stanovanja ograjena z vrhom in imajo svoj vhod. Pri družini, kjer sem stanoval, so mi dejali, da je drug stanovanec Poljak in da žive v isti hiši že petnajst let, pa še niso spregovorili drug z drugim niti besede. Pač zadosten dokaz, da so naši ljudje najraje sami zase. V Lenu se celo Slovenci ne poznajo vsi med seboj. O tem smo imeli priložnost se prepričati na koncertu, kjer so se predstavljali drug drugemu. Seveda je to dokaj žalostno, kajti tako zadržanost zbudi v človeku že prvi trenutek boleč občutek, da naši ljudje niso enotni.

Nekaj nas je resnično iznenadilo. Slovenska družina v Lenu je nekakšna strnjena celota. Med seboj se imajo res radi. Da, skoro v vsaki družini je žena tista, ki — kakor pravijo, hudožneži — nosi hlače. Morda je izraz malo trd, vendar povsem drži in nisem našel druge primerne besede, ki bi to potrdila. Slovenska žena čuti, da je poklicana, da lajša tegobe, ki so jim izpostavljeni njeni otroci, njeni sorodniki in mož. Ta družinska ljubezen in povezanost je globoka in ne nehna. Ko družina odhaja k počitku, si med seboj podajajo roko, ponekod se celo poljubijo. Če kak član družine pride ali gre po kakršnem koli opravku, poljubijo najprej očeta in nato mater in ta ljubezen se izraža ob vseh mogočih priložnostih. V tej ljubezni je močan prizvok osamelosti naših ljudi, ki se zavedajo, da žive med tujci in da jim je zato še bolj potrebno razumevanje in spoštovanje staršev. Otroci — tudi starejši — čutijo, da so jim starši ne le vodnik v tujini, marveč ljudje, ki se v teh krajih ne počutijo doma in ki nosijo v srcu spomin na stare, domače kraje, na kraje, kjer so živeli in preživeli svojo mladost — najlepša leta svojega življenja. Čudno, tudi največje ugodje, pri nekaterih dobrih življenjskih pogojih, ne morejo nuditi našim ljudem tistega kar so izgubili s svojo domovino. Saj je res, da polagoma pri otrocih izumira hrepenenje po domovini, ki je ne poznajo, ker žive pač med ljudmi, ki jih poznajo od mladosti, toda čez v krogu svojih staršev se jim odpira obzorje o domovini njihovih staršev.

Zanimivi so podatki o družinskem življenju Francozov. Vsi Francozi se v teh časih ženijo mladi. Povprečna starost pri moških je 24—26 let, pri ženskah 22 let. Kakor povsod, so tudi v Franciji odnosi med obema spoloma svobodnejši. Drugačnja pa je podoba na podeželju. Tu je poroka še bolj odvisna od gospodarskih razmer. Povezana je s posejeto zemljo, z dedovanjem in ostalim. Vedno bolj je pogost pojav, da si podeželska dekleta raje izbirajo za moža razne orožnike, poštarje, železničarje, trgovce in podobno. Seveda je to v prvi vrsti želja po udobnejšem življenju. To velja predvsem za kraje, kjer smo se mudili mi. Kakor v nekaterih drugih deželah, je tudi v Franciji prišlo do tega, da žena ni več v toliki meri odvisna od moža. Velikokrat je

tudi žena v službi. — Posebno poglavje so stanovanja. Mladi zakonci čakajo po cela leta na stanovanje. Novoporočenci preživljajo medene tedne po hotelih, vendar pa mladim zakoncem vsako nerado odda sobo. Stanovanja v mestih so silno draga, morda v Franciji najbolj. Pri nas je v navadi, da se mladoporočenci naselijo pri svojih starših pri njih ali njegovih. Tega Francozinje ne marajo. Raje se naselijo še v tako majhnih in tesnih prostorih.

Sele drugi dan, nekako po deseti dopoldne, se je jela zbirati pri »Patu« v njegovi majhni gostilnici prva skupina naših pevcev. Prihajali so od vseh koncev in krajev in rasti, kot rastejo gobe po dežju. Bilj so veseli in nasmejani in kar je glavno — spočiti in prespani. Večina jih je prišla v spremstvu članov družine, pri katerih so bili nastanjeni, kajti samj še niso poznali mesta. — Ti sestanki so bili zanimivi. Tu, v teh majhnih prostorih so pravzaprav navezovali naši rojaki stike z našimi ljudmi, ki so hoteli zvedeti kar največ novic

in podrobnih zanimivosti iz življenja doma.

Predsednik zagorske občine, Lukša, sekretar mestnega komiteja ZK tov. Ludoviko, tajnik rudnika tov. Pečar in podpredsednik našega društva tov. Ue so odšli na vljudnostni obisk k županu Lenu in poslancem tega okrožja. Ze prej je tov. Artič oz. društvo Jugoslovanskega obveljalo francoske oblasti, da pridejo na obisk v Francijo rojaki iz Jugoslavije. Sicer pa morajo vsi inozemci prigrasiti pri francoskih oblasteh že tako do prihodu.

Zupan mesta Lenu in poslanec sta naša predstavnik sprejela ljubezno in nam preknjih zaželela dobrodošlico. Vendar sta oba predstavnik oblasti vljudno pojasnila, da kakšni politični govori niso zaželeni. Hoteli so imeti celo prepise govora, ki so jih naši predstavniki imeli ob koncertu v dvorani »Salvatoris«. Z veseljem st. župan in poslanec socialistične stranke pozdravila sklep, da bosta naša dva pevska zbora popoldne pred spomenikom padlih položila vence in zapela žalostinke.

(Nadaljevanje sledi)

Sem in t'a po Zagorju

Danes se spet oglašam, pripomni mi moram, da nimam ravno veliko snovi.

Zadnjič sem je napisal nekaj vrstic v kinoreklamni v Zagorju. Uboga slovensčina! Pred dnevi so v Zagorju vrtili nemški film »Primamljive zvezde«, čeprav je slovenski naslov filma precej krajši, enostaven in učinkovit: »Vabljenje zvezd«. Če so Hrvatje dali filmu omenjen naslov, ni treba, da se obdrži še pri nas. Ime mehiškega filma »La Malquerida« so pa v zagorski reklamni prekrstili v »La Malquerida...«

Pa kaj drugega? — Če greš mimo mesnice pri Koštrju, vidiš v oknu majhen listič. Ko sem ga opazil, sem mislil, da so tudi v Zagorju znižali ceno mesa, ker so napisali cene z zelo majhnimi številkami na majhen listič (po »Pavlihu«). Tokrat pa sem se pošteno uredil, kajti na listu je bilo občinstvu oznanjeno, da so reci in piši znižali ceno mesa za 10 din ...

Najbolj natančen čas kaže ura na stanovanjski hiši poleg rudniške separacije, ki že precej časa spi spanje pravničnega. Menda popravilo te ure ne bi stalo konja in bi ga zagorska komuna lahko zmogla. Priporočljivo bi

bilo, da bi v Zagorju namestili morda še eno ali dve javni uri, saj se danes gostje našega kraja ne morejo orientirati po času (pribomba uredništva: velja tudi za Trbovlje).

Priporočljivo bi bilo nadalje, da bi zagorski cestar, ki čisti cesto od klavnice do Košenice, enkrat osnažil tudi p'čotnike, kajti zadnje dni najdes na odseku ceste ob robu klavnice — postaja LM Zagorje precej listja in druge nesnage, ki vsekakor ne sodi tja.

Za danes naj končam do prihodnjic pa vas pozdravlja vaš

Jaka Vsevid

V okviru bodočih komun bodo formirali mestne odbore LP

Prejšnji teden je imel izvršni odbor Ljudske prosvete okraja Trbovlje sejo, na kateri so obravnavali ustanovitve mestnih odborov LP, ki bodo zajemali področja bodočih komun našega okraja. Z zadevnim delom bodo pričeli takoj in postavili potrebne iniciativne odbore, ki imajo nalogo, da izvedejo ustanovne skupščine LP po naših

Odlok o stanovanjski tarifi na območju mestne občine Trbovlje

Judski odbor mestne občine Trbovlje

Po 3. odstavku 20. člena in 2. točke 1. odstavka 78. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. list LRS št. 19-90/52) je ljudski odbor mestne občine Trbovlje v zvezi s 16., 18. in 98. členom Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 29-344/52) na svoji XXI. seji 19. julija t. l. sprejel

ODLOK O STANOVANJSKI TARIFI NA OBMOČJU MESTNE OBČINE TRBOVLJE

1. člen
Stanovanjska tarifa se določa po kategorizaciji stanovanj, ki je predpisana s posebnim odlokom ljudskega odbora mestne občine Trbovlje, tako da znaša vrednost ene točke za 1 kvadratni meter stanovanjske površine v posameznih kategorijah, kakor sledi:

V I. kategoriji 0,25 din, v II. kategoriji 0,24 din, v III. kategoriji 0,23 din, v IV. kategoriji 21 din, v V. kategoriji 0,19 din,

v VI. kategoriji 0,17 din, v VII. kategoriji 0,15 din, v VIII. kategoriji 0,13 din.

2. člen

V stanovanjsko površino se šteje površina sob, predsobe, hodnika v stanovanju, kuhinje, kopalnice, shrambe in drugih zaprtih prostorov stanovanja; ne šteje pa se površina kleti, podstrešja, dvorane, pralnice, odprtih balkonov in teras ter stopniš in hišnih hodnikov.

3. člen

Najemnino za vsako stanovanje po tej tarifi določi stanovanjska uprava za vsa stanovanja na območju mestne občine Trbovlje.

4. člen

Dan, s katerim se bo začela zaračunavati najemnina po predpisih tega odloka, bo ljudski odbor mestne občine Trbovlje določil naknadno.

5. člen

Ta odlok stopi v veljavo, ko ga potrdi Izvršni svet Ljudske skupščine LRS in bo objavljen v Uradnem listu LRS.

Štev. 2516/17.

Predsednik LOMO Trbovlje:

Alojz Dular, l. r.

Izpred sodišča

Okradel ju je

Pred okrajnim sodiščem v Trbovljah se je zagovarjal Jože K., sezonski delavec, stanujoč v Malni, okraj Maribor-okolica, ker je dne 27. oktobra p. l. vzel v tujerajskih urah v skladišču gradbišča v Podkrajju iz ženske bluze, ki je bila last tovarišice Z. F., njeno ročno uro v vrednosti 6000 din in si jo prisvojil. Nadalje, ker je lanskega leta v oktobru vzel področje izpod kozolca M. F. v Brnici star možki površnik in staro možko suknjo ter si oboje prisvojil. — Obtoženec je na sodišču svoja dejanja v celoti priznal, zagovarjal pa se je, da je ta kaznivá dejanja storil zato, ker je potreboval denar. Sodišče njegovega zagovora ni moglo upoštevati, ker je neutemeljen, saj je obtoženec kot tesar zaslužil mesečno 9000 din. Obtoženec je dobil zaradi kaznivega

dejanja tatvine poldrug mesec zapore, povrniti pa mora tudi stroške kazenskega postopka.

Uradno osebo je razžalila

Pred sodiščem v Trbovljah je bila obsojena na sedem dni zapore ter na plačilo sodniških stroškov Marija F., snazhka pri JDZ, stanujoča v Laškem št. 96, ker je dne 23. maja t. l. na vlaku pred železniško postajo Zidani most, potem ko je na istem vlaku službovala, milničnik opozorila, naj zapre vrata, ker je imela le-ta odprta, milničnika žalila s prostaškimi besedami. Prav tako je ob tej priložnosti žalila tudi dežurnega milničnika na postaji v Zidanem mostu, ko je zahteval od nje osebno legitimacijo. — Obtoženka je pred sodiščem dejanje priznala, zagovarjala pa se je, da ga je storila v vinjenem stanju, kar pa sodišče ni upoštevalo.

20 kg težki primož je vzel

Jože H., delavec na rudniku v Trbovljah, stanujoč v Trbovljah, Kolonija 1. maja, je 16. septembra lanskega leta ponoči na rudniški žagi vzel 20 kg težki primož v vrednosti 12.000 din in si ga prisvojil. Na pot domov pa je bil od organov LM prijet ter je prvotno dejanje tajil, pozneje pa ga je v celoti priznal. — Sodišče je obtoženca obsodilo na 3 mesece zapore in na plačilo sodniških stroškov.

Oglašite v „ZASAVSKI VESTNIK“!

Zaključek Tedna Rdečega križa v čemšeniku

V nedeljo, 7. novembra, so imeli v prijaznem gorskem naselju Čemšenik prav lep praznik. Odprli so namreč v svojem kraju postajo za prvo pomoč, katero pridobitev so vsi vaščani toplo pozdravili. V popoldanskih urah so pa tečajnice RK v Čemšeniku v živih slikah prikazale, kaj so se v tečaju za vaško žensko mladino naučile. Po tem prikazu so

nastopili podmladkarji Rdečega križa z gledališko igro »Vedež«.

Z otvoritvijo postaje za prvo pomoč in z ostalimi prireditvami so člani RK v Čemšeniku s svojim odborom na čelu pokazali, da se zavedajo pomembnih nalog, ki jih stavlja nanje velika organizacija Rdečega križa.

D. B.

Dobro odrte svinjske kože plačuje

KOTEKS

po din 200

odkupuje tudi kože domačih zajcev

S pravičnim ravnanjem s kožami ob kolinah boste lahko dosegli ceno najboljših kvalitete kož, obenem pa boste pomagali usnjarski industriji do najkvalitetnejših izdelkov!

Bič kljukastega križa

Lord Russell

(Nadaljevanje)

Tako usodo so preživljali ti jetniki — običajni pošteni meščani, odtrgani od svojih žena in družin, čestokrat sredi temne noči natrpani v vlake ter po dolgem, mučnem potovanju nagneteni v taborišča, da v njih prično življenje sužnjev.

Nihče — izvenš morda najpogumnejši — si ni upal sanjati, da bo to suženjstvo kdaj preživljal. Mnogi od njih so trpeli tako strašno, da so videli na svoji poslednji poti v krematorij srečno odrešenje od neznoznega trpljenja...

Ko lord Russell opisuje »dečje farne«, ki so jih uredili v Nemčiji za novorojenčke ženskih jetnikov, navaja, kako je na neki takšni »farmi« v dveh letih pomrlo 400 novorojenčkov, na neki drugi pa v sedmih mesecih 84 od sto, kolikor jih je bilo.

To poglavje končava pisatelj takole: »Stotine nedolžnih otrok je moralo umreti od bolezni in gladi, dokler niso izdihli, in milijone židov je moralo biti iztrebljeno. Vse to ni bilo važno toliko časa, dokler je pomagalo izpolniti Hitlerjevega prerokova-

nja, da bo »tretji rajh« trajal tisoč let.«

ZAKAJ JE
»BIČ KLJUKASTEGA KRIŽA«
DOZIVEL SENZACIONALEN
USPEH V ANGLIJI?

V naslednjem prinašamo poslednji izveček iz knjige lorda Russella »Bič kljukastega križa«. Posamezni odlomki iz te knjige delujejo porazno tudi na nas Jugoslovane, čeprav smo podobna in večkrat še grša zvestava čutili sami na lastni koži. V Angliji pa je medtem ta knjiga postala senzacija prvega reda, dvignila prah v političnih krogih, medtem ko je lord Russell prejel veljavno število pism bralcev knjige. Nesporni zaključek, ki ga iz tega lahko napravimo, je, da so Angličji (da ne omenimo Američanov) na žalost še danes zelo slabo obveščeni o nacističnih hudodelstvih.

Lord Russell, 59-letni pravni svetovalec britanske armade RAF in pomočnik vrhovnega tožila Velike Britanije, ki je bil v po vojnih letih v britanski okupacijski coni pristojen za vse obsebe nad nacisti, je moral zaradi te knjige — kakor smo to

omenili — dati odpoved na svojo službo.

Vlada Velike Britanije je ob izidu knjige »Bič kljukastega križa« izjavila, da ponovnega publiciranja nacističnih hudodelstev po visokem vladnem funkcionarju ne more dovoliti iz treh razlogov:

1. Knjiga bo okrepila odpor javnosti proti načrtu vlade o ponovni naročitvi Nemčije.

2. Knjiga utegne vzmetiti politike in šefe obrambe ZDA, ki težijo za tem, da se oborožitev Nemčije izvede brez kakršnega koli odlaganja.

3. Knjiga more okrepiti protinemško razpoloženje v Franciji, kjer je močna opozicija proti ponovni oborožitvi Nemčije.

Lord Russell je na pismo lorda kancelerja, ki mu je v imenu britanske vlade skupno s prej navedenimi sporočili, da je njegova funkcija nezdržljiva z izdajo te knjige, odgovoril, da ima pravico do objave te knjige, ker se opira na resnične dogodke, ker ima povsem historičen značaj in »ker ne vsebuje nobene informacije ali mišljenja zaupnega karaktera«.

Ursko dovoljenje za pisanje takšne knjige je lord Russell dobil že pred več kot dvema letoma in pol. Vse, kar je napisal, je črpal iz objavljenih zapiskov za sodbo vojnih hudodelcev.

Lord Russell je prepričan, da bodo ljudje nacistična uboistva in hudodelstva za časa vojne

kmalu pozabili, če v javnih knjižnicah ne bo kakšnega popularnega dela o tem. Da ima lord Russell v tem prav, najbolj dokazuje delavnost določenih neonacističnih elementov v današnji Nemčiji, v kateri je pred nedavnim pričela tudi protijugoslovanske kampanje. Ti ljudje — o katerih minulosti ni treba govoriti — postavljajo danes na dnevi red vprašanje dozdevnega »slabega ravnanja« z nemškimi vojnimi ujetniki v Jugoslaviji. Ti ljudje predrzno natočujejo Jugoslavijo in namerno pozabljajo strahote, ki so jih Nemci v času okupacije pri nas počeli.

TABORIŠČA SMRTI

Za časa vojne so nacisti po najskromnejših ocenitvah pobili na osvobodljenih in okupiranih teritorijih 12 milijonov možkih, žena in otrok. Ceni se, da je od tega števila našlo smrt v nemških koncentracijskih taboriščih 8 milijonov ljudi.

V ta taborišča so bili z okupiranih področij dovedeni milijoni ljudi. Tu so jih mrcvarili, mučili in sramotili, puščali brez hrane in končno iztrebili — ali kakor so Nemci temu rečeli: »eliminirali« z množičnimi umori v plinskih celicah.

»RAZKUŽEVANJE«

Malo poljskega mesteca Auschwitz (Oswieniec) z 12.000 prebivalci, ki leži nekje 250 km južnovzhodno od Varšave, je

bilo pred vojno izven mej Poljske popolnoma nepoznano. Zemljepisni položaj mesta je zelo neugoden. Okrog njega so ribniki, kraj sam pa je močvirnat, smrdeč in kužen.

Tu so Nemci zgradili »Konzentrationslager Auschwitz«, kjer je pred leti šlo skozi plinske celice vsaj dan 10.000 ljudi. Po računih samega komandanta mesta je bilo na ta način ali drugače pobito nič manj kot 3 milijone ljudi...

Lord Russell opisuje v svoji knjigi, kako je Himmler leta 1941 sporočil Rudolfo Hössu, komandantu Auschwitz, da je Hitler napravil »končno rešitev« židovskega vprašanja. Dogovorjeno je bilo, da je Auschwitz »kot železniško vozlišče štirih prog« najpripravlnejši kraj.

Höss je dobil rok štirih tednov, da pripravi svoj načrt... Številno transportov je pričelo naraščati in ker novi krematoriji do konca leta še niso bili zgotovljeni, so vse »nove pošiljke« likvidirali v začasno zgrajenih plinskih celicah in nato sežgali v jamah.

Dve stari kmečki zgradbi, ki sta se nahajali na samem kraju blizu Birkenaua, so hermetično zazidali in opremlili z močnimi lesenimi vrati.

Transporti so prihajali do vzporedne proge v Birkenau — ujetnike, ki so lahko sledili, so pa pošiljali v taborišče Auschwitz v Birkenau.

Ostali, ki so mogli hoditi, so morali iti peš do bližnjih plinskih celic, boknike in ostale, ki so bili za hojo nesposobni, so pa dovažali semkaj s kamioni.

Pred navedenimi kmečkimi hišami so se morali vsi za neko pleteno zaveso sleči. Na vratih je visel napis »Desinfektionsraum« (prostor za razkuženje), da bi ujetniki mislili, da bodo tukaj razkuženi. Ko so se ti nesrečnički sklenili, so v skupinah po 250 palogoma vstopali v ta prostor. Vrata za njimi so se hermetično zaprla, s pomočjo specialne priprave so pa nato spustili v prostor iz ene ali dveh škatal »Cyclon B«. Sestovina »Cyclon B«, ki so jo predvsem uporabljali v ta namen je bila mešanica zelo strupene kisline. Čas za usmrtniše žrtev je po okolnostih nekoliko kočeval, nikdar pa ni trajal dalje kot deset minut...

DA SE PREPREČI PANIKA...

Cez pot ur so odprli vrata, mrtva trupla so pa nato sežgali v jamah. Preden so ta trupla sežgali, so jim odvzeli zlate zobe in prstane. Vse, kar je še preostalo, so natrpali na kamione nato pa odpeljali do reke Više in zmetali v vodo.

Prednji opis je povzet iz poročila, ki ga je komendant Höss osebno sestavil meseca marca 1943. leta.

(Konec prihodnjic)

